

І.УД - УНА

ОБВУ

ВІДД. ОБВУ - ВРАД ФОРД

Архів ОУН в УІС-Лондон

Бібліотека:
Інв. № 38

20-ЛІТТЯ — І.УД УНА
ОДНОДНІВКА

ВИДАЄ: ОБ'ЄДНАННЯ Б ВОЯКІВ УКРАЇНЦІВ - ВІДД. ВРАД ФОРД.

ОБ'ЄДНАННЯ БУВШИХ ВОЯКІВ УКРАЇНЦІВ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ

Відділ Брадфорд

20-ліття 1.УД УНА

О Д Н О Д Н І В К А

Липень

Брадфорд

1963

Д Е К Л А Р А Ц І Я
УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО КОМІТЕТУ.

=====

З волі українського громадянства, що перебуває на території Німеччини та в союзних з нею країнах, створено Український Національний Комітет.

Покликання до життя Українського Національного Комітету — це нова сторінка в суспільному житті українського громадянства, що глибоко пройняте любов'ю до рідної землі хоче бачити свою батьківщину звільненою від наїзника.

Український Національний Комітет є виразником цих прагнень громадянства й твердою ходю йтиме по шляху, що веде до створення Національної Суверенної Держави.

Тому Український Національний Комітет приступив до організації Української Національної Армії, що має відновити збройну боротьбу за українську державність. Українська Національна Армія, в українській уніформі, під освяченими попередньою боротьбою національними прапорами, з власним українським командуванням, буде стояти під ідеологічно-політичним проводом Українського Національного Комітету. В склад її увійдуть передусім українці, які перебувають у німецькому війську та в інших військових та політичних формаціях.

До майбутнього державного будівництва повинна стати сильна духом і тілом, глибоко національно усвідомлена українська людина. Тому Український Національний Комітет подбає про правний захист усіх українських громадян у Німеччині, зрівнання робітників у правах з усіми громадянами державних націй, а передусім про розгорнення над ними якнайкращої релігійної, моральної, культурної та матеріальної опіки.

Чужі довголітні кордони, що лежали поміж поодинокими українськими землями витворили різниці в думках і діянні. Це мусить зникнути у спільному марші до спільної цілі.

Український Національний Комітет хоче прискорити цей процес об'єднання українських душ не тільки в широко закросній виховній акції, але теж українським соборницьким підходом до кращої справи.

У своїй роботі Український Національний Комітет буде співпрацювати з Національними Комітетами інших поколених більшовиками народів, які борються так само, як і Український Нарід, за своє самостійне і вільне життя.

Український Національний Комітет прагне незломно виконувати обов'язки покладені на нього українським громадянством, якнайкраще.

І він виконає їх з певністю, якщо кожна свідома українська одиниця віддасть усі свої сили у спільне змагання за спільну перемогу.

Постій, 17 березня 1945.

Ген.штабу ген.-поручник П.Шандрук
Голова УНК.

Адвокат О.Семенко — Зат.Гол.УНК.

Проф.др. В. Кубійович
Заступник Голови УНК.

Інж.П.Терещенко — Ген.Секретар УНК.

П Р И С Я Г А

вояків 1.УД - УНА, введена в квітні 1945 р.
=====

Присягаю Всемогучому Богові перед Святою Його Євангелією та Животворящим Хрестом, не шкодуючи ні життя ні здоров'я, скрізь та повсякчас під Українським Національним Прапором боротися зі зброєю в руках за свій Народ і свою Батьківщину — Україну.

Свідомий великої відповідальности присягаю, як вояк Українського Національного Війська виконувати всі накази своїх начальників слухляно й беззастережно, а службові доручення тримати в таємниці.

Так нехай мені в цьому допоможе Бог і Пречиста Мати, амінь.

—О—

І С Т О Р И Ч Н А Р І Ч Н И Ц Я.

=====

З перспективи 20 років уже маємо можливість і право висвітлити дійсні обставини, в яких серед українського громадянства зародилася і зрештовувалася думка про необхідність створення власної збройної сили.

Необхідність було подиктовано різними заіснувавшими вже тоді аспектами і передбаченнями можливого майбутнього. Реальність біжучого дня вимагала уникнення примусового втілення до німецького війська та боротьби в його складі за чужі інтереси, або насильного вивезення в Німеччину на рабські роботи. Мимо вже ясно виступившої поразки Німеччини, не можна було цілковито відкинути ідеї, що Аліанти не погодяться на добровільне відступлення своєму "непевному" червоному союзникові майже половини Європи і зрадять проголошені ними в Атлантийській Карті ідеали свободи народів і людини. Ніби логічні політичного характеру міркування давали підстави до висновку, що в порядку мирового розрахунку після війни прийде й до розгляду української проблеми.

Тим більше вірилося, що політичний, а можливо в більшій мірі військовий провід Аліантів, незалежно від нерозуміння й незнання національно-політичних стосунків у Європі, не буде міг не застановитися над тим, чому саме всі без винятку, підбиті Москвою народи, стали поруч із німцями до боротьби проти неї. Повстали і стали до боротьби не для того, щоб допомогти Гітлерові "творити нову Європу", але для того, щоб спробувати визволитися з московської червоної неволі, спираючись на тезу, що "ворог мого ворога є моїм союзником" /хочби й вимушеним обставинами/.

Здавалося, що всі ті, що мали рішати судьбу світа, підчас і після війни, мусіли б зрозуміти чому саме українці рішилися на сформування своєї збройної сили; організуючи дивізію "Галичина" під німецькою окупацією тоді, коли вже не було найменшого сумніву, що Німеччина війну програла.

Дивізію було сформовано, і всупереч політичним, хоч і як обмеженим умовам, її було кинено в бій проти червоного ворога. В бою під Бродами, 17-21 липня 1944 р. дивізія понесла великі втрати, внаслідок невідповідного провадження її, та з вини сусідніх німецьких одиниць. Шо-правда частина вояків дивізії знайшла своє місце в рядах Української Повстанської Армії, що вже від довшого часу провадила війну проти обох окупантів України.

Все ж гро дивізії було урятовано і, поповнена, вона знов стала поважною бойовою силою, як на невміру великому приділеному їй фронті, стримувала переважаючого в силах ворога майже до останньої хвилини перед капітуляцією Німеччини.

З наказу Команди УНА дивізію було стагнено з фронту на 19 годин перед капітуляцією.

Тверда самодисципліна вояцтва дивізії, його довір'я до того кому було передано судьбу життя чи тяжкої неволі, або й ганебної смерті тисяч вірних синів України з рук червоного ката, тисяч вояків – патріотів з різних шарів суспільства – то були основні підстави чому, дивізія вийшла переможною і в політичній ситуації. Перебіг тої політичної баталії є досить вияснений для авторів перемоги і є знаний великій кількості вояцтва, але на жаль ще й досі, по 20-тоьх роках, не всі вояки знають "хто вони і чому вони вільні". Обставини хоч тяжкого в труді, але фізично і матер'яльно забазпеченого життя, не все сприяють заглибленню в ту проблему. А її треба знати. Бо треба в тих догідних зовнішніх умовах життя зберегти традицію змагань за державну незалежність народу і традицію своєї недавньої минувшини, що повинна стати стимулом волі до майбутньої участі в тих змаганнях.

Все було зроблено для того, щоб перекреслити й те хочби зовнішнє пов'язання української збройної формації з одним з окупантів України. Було вжито всіх можливих заходів, щоб вояцтво дивізії зберегти перед передачею на поталу червоному ворогові.

Для цілей нашого майбутнього, заїснувало вами створене Братство вояків 1.УД., участь в якому має свідчити не лише про братерське пов'язання вояків між собою, але й нагадувати про тяжке минуле пережите, та про необхідність поготівля – в тій чи іншій формі й з тими чи іншими завданнями на майбутнє.

Нагадуючи вам, Дорогі Вояки, в тих коротких словах про минуле і наставляючи вашу думку в майбутнє, бажаю вам дочекатися радісних хвилин воскресення нашого найдорожчого національного скарбу – В е л и к о ї Н е з а л е ж н о ї С о б о р н о ї
У к р а ї н и.

Не забудьте тоді згадати і про вашого дуже короткочасного начальника.

Квітень 1963.

Генер.Штабу Генерал-Полковник П. Шандрук.

— 0 —

Не з'їздами й нарадами відбудуємо Україну. Національна Україна постане як вислід нашої боротьби, нашої хоробрости й самопосвяти.

М. Колодзінський.

Не промовами і ухвалами більшости вирішуються великі проблеми — але залізом і кров'ю.

О. Бісмарк.

ДО ДВАДЦЯТИЛІТТЯ НАШОЇ ДИВІЗІЇ.

=====

Двадцять років від часу якоїсь події – час достатній для того, щоб можна було її об'єктивно, критичним оком розглянути, оцінити її причини й наслідки.

Вже минув, здається, той час, коли свої і чужі, під впливом по-воєнної антимілітарної пропаганди "доказували", що творення нашої Дивізії було зайвим, непотрібним. Відійшов у небуття і той час, коли кричали: "Осанна!" новоствореній Дивізії, і той час, коли вимагали: "Розпни! Розпни їх! /по закінченню війни/.

Тепер грозить нам, українській спільноті, інша небезпека, про яку ми щось починаємо забувати, не голосимо про неї своїм і чужим. І небезпека ця цілком реальна, вона існує. Але про неї далі.

Підчас страшного змагу народів світу за останньої війни, коли змагалися держави-велетні, здавалося, що наша, українська справа така маловиглядна, має так мало вірогідності висунення її на між-народну арену боротьби, що не варто й захожуватися біля неї.

Треба було людей кришталєво-відважних, людей сталєвої волі, що розпочали б ту справу, що кинули б клич "До зброї!". І такі люди знайшлися.

То був час, що до нього напрошується аналогія з "Української літератури" Єфремова, з казки про калину:

Дві сестри збирали в лісі ягоди і одна з них з заздрости замордувала другу. Замордувала й закопала, щоб ніхто не довідався про її злочин. Та над могилою замордованої виросла червона калина, з гілки якої, пастух робить сопілку. Коли пастух заграє на ту сопілку, то на його здивовання сопілка чітко почала вимовляти: "Мене сестриця згубила і під калиною поховала". Так у казці.

Цією казкою Єфремов порівнює нашу літературу до тієї сопілки. "Старший брат" замордував молодшого і думав, що ніхто про те не дізнається. Та література українська, українські письменники почали будити народ, його свідомість національну. А вже великий Тарас кинув бойовий клич: " Вставайте, кайдани порвіте!".

То ж коріння наших визвольних змагань сягають далеко в минувшину, в працю багатьох, часто безіменних, українських патріотів – будителів. І вставали, і йшли до бою з напасниками з півночі і з заходу і Січові Стрільці, і з'єднані Українські Армії. Грала чарівна сопілка, сурмили наші бойові сурми.

Окупантові все здавалося, що "замордована сестриця вже не встане", що приспаний народ не відважиться повстати на загарбника. В крові й мукah народжувалася новітня українська державність, народ відрухово повстав, бо виросли крила, засяяло сонце волі. Та насунулися нові хмари, затемнили сонце волі, Україна знов попала в каторгу, ще гіршу, ще лютішу від попередньої. І тепер, по Другій світовій війні ворожа пропаганда намагається приспати окуповану Україну, намагається переконати слабодухів, що в світлі

модерної техніки всяке намагання народу повстати проти загартника, "іти з мотикою проти сонця", засуджене на невдачу, на даремне пролиття крові. Але ж на наших очах повстають нові держави, створені одчайдушною боротьбою поневолених, колоніальних народів.

Досить глянути на мапу Африки, щоб переконатись скільки нових держав повстало в самій лише, вчора цілком колоніальній, цій країні, а інші виборюють і тепер. Бо в боротьбі за волю вирізує не зброя, а ідея. А ідея перевтілена в Чин-зброя сильніша за атомову бомбу. Коли ж повсталий за волю нарід, має до того ще кадр доовідченого вояцтва, то вже має зародок сталого війська, має керівників, має інструкторів.

Тому то ми, дивізійники, що склали зброю тимчасово, замінивши її іншою зброєю – словом, все маємо стояти наготові віддати Батьківщині усі свої сили, усе своє уміння, увесь свій досвід коли тільки того батьківщина потребуватиме.

В нашій дивізії зійшлися вояки з різних кінців України. І ніхто не питав відкіля походиш, досить було самого бажання битися за волю рідного краю. Ніхто не питав, відкіля походить зверхник, аби тільки умів командувати, умів навчити. Ці учасники наших боєвих змагань поклали на жертвник Батьківщини усі свої приватні справи, родини, амбіції. Не зважаючи на найважчі обставини, на фізичні і психічні переживання, іти боротися, пам'ятаючи, що "Тільки зброя волю родить!" Дивізійники твердо знали, що не за справу того, чий однострій вдягнули, ішли битися, а вдягнули той однострій, аби мати змогу вишколитися для майбутніх боїв за Україну, що боряться проти найбільшого ворога не лише милої серцю України, а й усього людства.

На Заході, на жаль з великим запізненням зрозуміли таки те, що наш вояк знав давно – що з Москвою, білою чи червоною, розмовляти можна лише панцерним кулаком, що Москва рахується лише з силою з потугою. То ж цілком послідовно наша дивізія весь час була в сталому зв'язку з УПА, допомагала їй і вишколювала поповнення до Української Повстанської Армії.

У різних документах часто можна натрапити на означення "колишній вояк". В Німеччині пишуть "поза службою" /ауссер дінст/.

Виникає, для нас, українців, дуже велике й пекуче питання:

А хто ми? Чи ми таки "колишні" вояки, чи лишилися вояками на решту нашого життя? В самостійних державах громадянин, закінчивши військову службу, спокійно іде на стан спочинку, певний того, що свій обов'язок перед батьківщиною він виконав.

Чи й ми в такому становищі; ми, розсіяні по всій земній кулі; ми, громадяни поневоленої, але нескореної України, ми, що ще не довели до завершення змагань за волю? Чи можемо ми перейти в стан спочинку, чи повинні, керуючись честю вояцькою, продовжувати змагання й далі? Відповідь може бути лише одна: так довго, як змаг за волю триває, нам спочинку не може бути. В час спокою ми мусимо битися за Україну словом, прикладом, переконанням, мусимо нести ідею вільної України в чужинецький світ, мусимо готувати кари

нових бійців. Засоби можуть бути різні, але ціль одна – Вільна Україна.

Москва вирушила на підбій світу. Пожежа війни палахкотить у світі. Ворог діє і гарячою і холодною зброєю. Де можна сіє заворушення, неспокій, де не може – сіє дефіцитизм, намагається спаралізувати охоту боротися за власне життя.

Чи ж не нам належить перша честь відбивати справи ворога; чи не нам розкривати й паралізувати ворожі потягнення й брихливість ворожої пропаганди? Чи нам спочивати? Чи нас хто звільнив від присяги боротися за Україну до загибелі? Нас школили для боротьби, ми знаємо її методи. Закони боротьби незмінні, змінюються лише способи, змінюється техніка. Тому на нас і лежить більший обов'язок в боротьбі. Пам'ятаймо слова незабутнього Франка: "Кожний думай, що на тобі мільйонів стан стоїть, що за долю мільйонів мусиш дати ти відповідь".

То ж святкуймо двадцятиліття нашого дивізійного існування не як дату бувшу, дату історичну, а як дату відновлення боротьби за волю України, святкуймо не як вояки України /"бувші"/, а як вояки активні, що зброї не склали, лише змінили її на іншу.

Не забуваймо і того, що ми старіємося, що ми вже не ті фізично, що були двадцять років тому. Нема молодечого сприту й витривалості, хоч збільшилося життєвого досвіду.

Кого ж ми залишимо по собі продовжувати нашу боротьбу? Якщо залишимо лише легенду, то означатиме, що ми свого завдання не виконали. Молодь нашу, що народилася на чужині, ми не сміємо спускати з ока! З них виховати треба нових борців, виховати вчених інженерів, лікарів, письменників, які б пам'ятали "хто вони і яких батьків діти", – наше почесне завдання.

Прикладом нам нехай послужать жиди. Більше тисячі років були вони розкидані по всьому світі. Терпіли переслідування, але залишилися жидами. І коли для них настав час збройної боротьби за власну державу, вони з левиною хоробрістю кинулися в боротьбу. І хоч зійшлися вони з різних держав, з різними мовами – усіх їх об'єднала рідна жидівська мова, усім світила одна ідея – вільна жидівська держава. І вони її вибороли, і вони її мають.

То й наші діти нехай вчаться в чужих країнах, але пам'ятають про Україну, пам'ятають про землю предків, а ми запалім в їх молодечих серцях святий вогонь любови до рідної поневоленої землі, бажання боротися за її волю. Пильнуймо, щоб той вогонь не згасав, а ширився, аж поки не прийдуть вони переможцями до Рідного Краю і принесуть йому в дарунок усе надбане в чужині, принесуть і пам'ять про тих, хто їх запалював до боротьби, хто підтримував їх надії, хто жив їх сподіваннями. Життя наше коротке, а життя народу вічне. І за короткий людський вік треба зробити якнайбільше для вічного. Тільки та людина з чистим сумлінням може відійти на вічний спокій, яка не лише жила, але горіла, яка чесно виконала свій обов'язок.

А ми ж вояки!

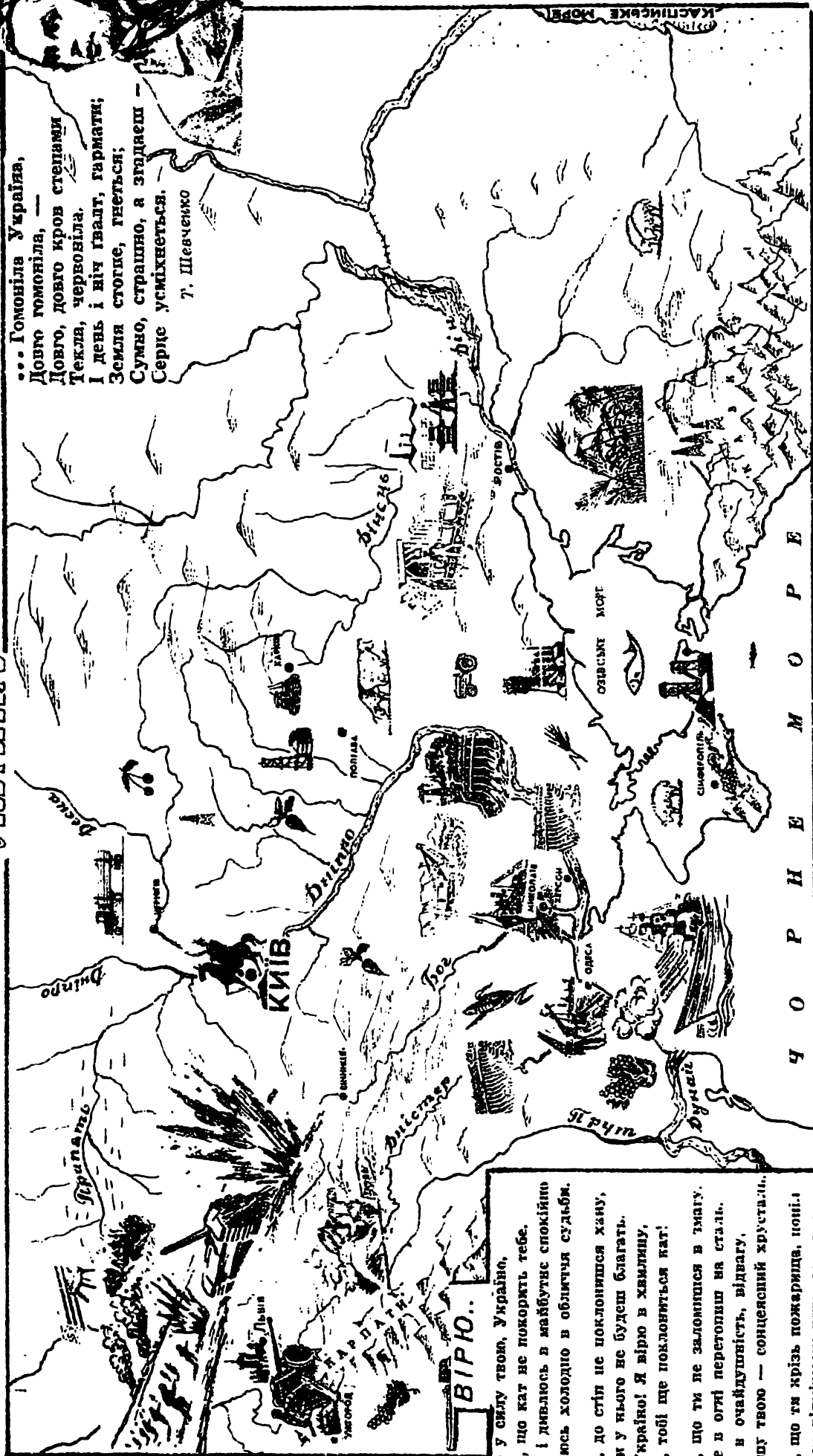
Командир 29 полку
Є. П.

УКРАЇНА

...Гомоніла Україна,
Довго гомоніла, —
Довго, довго кров степами
Текла, червоніла.
І день і ніч гвалт, гармати;
Земля стогне, гнеться;
Сумно, страшно, а згадаш —
Серце усміхнеться.

Г. Шевченко

Вірю у силу твою, Україно,
Вірю, що кат не покорає тебе.
Вірю і дивлюсь в майбутнє спокійно
Дивлячись холодно в обличчя судьб.

Вірю, до стін не поклонився хану,
Ласки у нього не будеш благати.
Ні, Україно! Я вірю в хвилину,
Вірю, тобі ще поклониться кат!

Вірю, що ти не заломився в імагу.
Серце в огні перетопив на сталі.
Вірю в очайдушність, відвагу,
В душу твою — сонцяшний хрустали.

Вірю, що ти хрізь пожара, поїла
Кроком відірвюси путь до мсті.
Що на багнеті в останнім окопі
Будеш, а вірю, побідником ти!

Вірю у силу твою, Україно,
В лжерело крові і віри без дня.
Вірю і дивлюсь в майбутнє спокійно.
Знаю, ще будеш Соборна, Вільна!

В. Вора Рівні, 22.7.1946

НАПИС НА СТІЛЕЦЬКИХ МОГИЛАХ

Лежимо у гробах при дорозі,
Де за волю боролись і впали.
Браття! Знайте, що ми не в тривозі,
Лиш спокійно і гордо вмирали.

Браття, знайте, що ми не просили
Ані ласки в кого, ні пощади,
Лиш боролись, поки стало сили, —
Це не зримо вам для розради.

Нам не жаль ні життя молодого,
Що лягло ноз той квіт під косою,
Ані мрії, ні кохання цалкого,
Що воли. іт в когелу з собою.

Нам не жаль, бо лягли ми за діло,
Гідне жертви життя і кохання,
"За Україну душу і тіло", —
Ми не даром співали з-зарання.

Тож не жалуйте нас, не ридайте,
/По час ружить калина у лузі.../
Ви з шляху не зійдіть і вважайте,
Щоб леміш не заржавів у плузі.

Щоб шляхи не покри тернами,
Щоб пощерблені мури не впали,
Щоб наш ворог не сміявся над нами,
Що ми даром так славно вмирали.

— 0 —

Микола Угрин - Безгрішний

МАРШ УКРАЇНСЬКОЇ ДИВІЗІЇ.

=====

Муз. о.М.Музички.

Дивізія, гей рідна мати,
Новітня Січ ти є для нас,
І треба, треба тебе знати —
Чого від нас жадає час.

Москва лютує в Україні,
Руйнує, палить все кругом.
Вирають діти на руїні;
Сумує Київ над Дніпром.

Ти сонцем будеш в Україні,
Вогненним сонцем, стрільче знай!
Жени ворожі чорні тіни,
У щасті знайдеш рідний край.

Дивізія, — зростай же в силу,
І будь безсмертна у боях.
Згадай Шевченкову могилу,
Не знайде місця в тобі страх.

Написано в Нойгамері 1944 р.

— 0 —

БІЙ ЦЕ ЄДИНА ДІЯЛЬНІСТЬ НА ВІЙНІ; У БОЮ ЗНИЩЕННЯ ПРОТИСТАВ-
НИХ ВОРОЖИХ СИЛ Є ЗАСТЕ, ЩО ВЕДЕ ДО ЗДІЙСНЕННЯ МЕТИ.

К. Клявзевіч.

НЕВМИРУЩА СЛАВА ЛЕГЕНДАРНИЙ 1.УД УНА.

=====

Багата наша історія перемогами й поразками, які коштували український нарід багато жртв. Море пролитої крові й усі невдачі, якими густо є записані сторінки історії України, не зламали волі українського народу жити самостійним, від нікого незалежним, життям. Український нарід в неволі тільки підлікував свої рани і готувався на слухний мент. Так було й по програній 1920 р. Час до другої світової війни український нарід ціло використовував на підготовку себе до надзвичайних подій. Він не терпеливо ждав зудару – нової війни, яка, якщо не знищила б, то послабила б сили ворогів України.

Друга світова війна 1939 р. відкрила перед Україною нові надії. Однак і цим разом химерна доля заглузувала з нас. Її химерність для українського народу була жахлива. Нас трактовано, як нарід призначений на значення. Без пощадно нищили займанці Україну з біологічної субстанції і матеріально. І за таких несприятливих обставин український нарід виявив незламне стреміння, щоб стати підметом в новочасній історії людства. На особливу увагу заслуговує вояцтво 1.УД УНА, яке в карних лавах формації виявило зразкову соборність.

Коли глибше розглянути історію нашого минулого та більше проникнути в таємниці нашої боротьби, то пізнаємо, що сила Української Нації в її с о б о р н о с т і. Залізна логіка минулих подій нас вчить, що тільки непохибна міць соборницьких зусиль цілого українського народу перемагає, що міцна з'єднаність, сконсолідованість і скоординованість усіх сил Нації може бути запорукою в поборенні навіть переважаючих сил ворога. Цю перемову вояцької сили в спадщині історія наших Збройних Змагань передала членам 1.УД УНА. Коли приглянемось до персонального складу 1.УД УНА, в її рядах бачимо українців цілої Соборної України, не зважаючи на регіональний характер цієї формації при Німецьких Збройних Силах. Регіональність формації була определена в первісній назві "Дивізія Галичина", яку напередодні капітуляції Німеччини в 1945 р. замінено назвою 1.УД УНА. Також не дозволено "Дивізії Галичина" користуватися українським загальнонаціональним тризубом, а тільки регіональною відзнакою, галицьким левом. Не бракувало в 1.УД УНА шахтарів з Донбасу, киян, полтавців, харків'ян і одесців; були буковинці, сини Закарпаття, галичани та волиняки. Приглянувшись до вояцьких кадрів бачимо рядах 1.УД УНА колишніх учасників наших Визвольних Змагань 1917 – 1920 рр. – вояків Наддніпрянської і Галицької Армії УНР, колишніх вояків польської, чеської армії, червоноармійців, січовиків і інших. Під ідеологічно-політичним оглядом, члени 1.УД УНА творили мозаїку політичних переконань. Це було приватною справою кожного з них.

Під релігійним оглядом вояками 1.УД УНА були українці – католики і православні. За віком – в 1.УД УНА можна було побачити батьків з синами. Всю цю військову одиницю єднала спільна любов до своєї Батьківщини, одна спільна мета, суворий вояцький вишкіл, зразкове приготування до польового іспиту, а опісля фронтова боротьба з найбільшим ворогом української державности – Москвою в огненному колі під Бровами й у Стирії. Такий дійсний склад 1.УД УНА – це перша в новітній історії України під фахово-боевим оглядом вишколена одиниця, – це незаперечна дійсність, соборницького характеру. Вона була елітарною, особливо "Дивізія Галичина" під Бровами по – збви озброєною і модерно випосаженою. Подібної формації під час наших Визвольних Змагань 1917–20 рр. не було ані одної.

Кожний член 1.УД УНА здавав собі справу з того, що боротьба з дивізіями червоної армії, це справа незвичайно важка. Рівночасно кожний розумів те, що для боротьби не досить лише національної свідомости, жертвености, самопосягати й відваги; до цього потрібний фаховий вишкіл, який в гармонійній з згаданими прикметами сполучі може запевнити успіх в боротьбі. В свідомості, що Україна має справу з найбільшою мілітарною державою, озброєною від стіп до голови, з безпощадною поліційною системою, яка скупчує у своїх руках усі матеріяльні засоби для нашого національного знищення, кожний себе приготував за невимовно тяжких умов, в моральному пониженні, в невгодах то того, щоб у боротьбі не тільки видержати, але й повести проти ворога плідний та широkozакресний наступ. Тому кожний вояк 1.УД УНА мав кожночасно перед очима тверду вояцьку дійсність. Дивізія не терези боротьби за Українську Справу, а не за німецьку, кинула великий досвід української історії – соборність українського вояцького чину.

Український вояк 1.УД УНА, якого пригнічував комплекс "герренфольку", з історії знав, що за актом проголошення української державности повинен стояти глибоко продуманий план державної політики та найголовніше – власна збройна сила, яка мусить бути готова, за всяких умов боронити. Одночасно маючи на увазі що Українська Держава може постати, як зрештою і кожна інша – не як вислід безпідставного соборницького зусилля українського народу та його Збройних Сил, готував себе до цього важливого чину, теоретично й практично.

У відповідь на мобілізацію ворогом усіх сил свого геополітичного простору та рівночасно проти нацькування усіх сил світу проти здійснення наших національних прав, вояцтво 1.УД УНА своїм прикладом вказало, що український нарід, зокрема його вояцтво, перше ніж кинути в бій сили національної спільноти, мусить їх до цієї боротьби належно приготувати. При тому воно пам'ятало засаду, що збройну силу Нації може творити тільки весь український нарід. Не за німецькі інтереси, не за програму якої-небудь партії вояки 1.УД УНА кривавилися під Бровами, Фельбахом,

вони боролися за Українську Державність... 1.УД УНА об'єднана одним соборницьким стремлінням, була тім зав'язком збройної сили українського народу, запорукою незалежності власної держави. Тому невмирущою залишиться слава легендарної 1.УД УНА в історії українського народу. Ми не зрадили нашої Батьківщини України, що часто приписують нам большевики своєю пропагандою! Ми взяли до рук від окупанта зброю і чужий уніформ з тим наміром, щоб їх використати для добра України. Тому ворожа пропаганда, скерована проти 1.УД УНА не понизила нас перед українським народом, який був і є свідомий нашого не на словах, а реального патріотизму.

В 20-ліття оснування 1.УД УНА ми клонимо наші голови перед розкиненими могилами наших друзів зброї, в яких лежать пошматовані ворожими стрільними тіла побратимів. Порозкидані могили по широких ланах Брідської китловини, з певністю заорані. Їм давони на останнє прощання не грали; їх прощав гук гармат та лоскіт кулеметів. Буйно зрошений чорнозем їхньою кров'ю зроджує рік-річно плоди, плоди, якими довільно не може користуватися український нарід, їх експлуатує Москва. Однак ми є впевнені в тому, що прийде бажаний нами всіма час нової розправи з ворогами, під час якої переможе українська правда волі і суверенності.

Вояцтво 1.УД УНА є свідоме того, що боротьба за суверенність народу є тяжкою боротьбою і не раз довготриваючою. Шукаючи причин, які нас допровадили до сучасної нашої дійсності, рівночасно ставимо собі питання, де нам шукати джерела сили. І шукаємо його в нашому минулому, в традиції наших прадідів, у змісті нашої культури, в нашому народньому характері, – шукаємо її поза собою і в себе. І в роздумуваннях наших доходимо до правди, що наша сила – це ніщо інше, як тільки незнищима любов нашої Батьківщини – України. Наша політична думка – це якраз ідея боротьби за свободу, а змістом нашого життя – це стремління, щоб запевнити свободу і суверенність українському народові.

Аналізуючи положення сучасного світу, і в 20-ліття постання 1.УД УНА ми непохитно стоїмо за ідеєю свободи і тільки на неї операсмо надії на краще завтра. Ідея свободи може визволити світ перед матеріялістичною філософією московсько-комуністичної неволі, тому наша постава в суперництві Схід – Захід є сильна, бо ми переховуємо в собі скарб свободи й за неї готові битися з ворогом, без огляду на жертви. Кол. вояцтво 1.УД УНА розпорошене по різних країнах західної гемісфери є свідоме своєї відповідальності в змаганні за відзискання свободи України, тому воно й на майбутнє залишиться провідним авангардом у збройній дії українського народу. І на майбутнє ми залишимося об'єднані на базі соборного українського вояцького чину. Ми переконані в тому, що нас вже тепер зрозуміли всі вільні народи світу, тому український нарід повинен бути гордий нами!

Історія 1УД., а головню початкові стадії творення є дуже складні й багатьом не зрозумілі, як завжди буває в початках творенн. будьякої речі, тим більше такої поважної, якою власно було творення 1УД, що мала стати українською збройною силою і включитись у визвольну боротьбу за незалежність України.

Тому, з перспективи 20-тої річниці постанови 1УД — УНА слід подати, хоча б коротку згадку про передумови постанови 1УД-УНА, її значіння, склад та рух, на підставі військових видань та преси Братства кол. Вояків 1УД — УНА.

Постанова Української Дивізії "Галичина" треба розуміти як один із актів змагань українського народу до самостійности. По втраті державности в 1920 р. український нарід не втратив надії на зреалізування свого найбільшого ідеалу — самостійности, але зі ще більш посиленою напругою провадив на окупованих територіях України дальшу боротьбу за державність.

Вибух 2-гої світової війни давав українцям надію, що може знову прийде нагода вибороти українську державу. Ця надія родила бажання, за всяку ціну сформувати власну збройну силу, що могла б стати гарантом здійснення політичних цілів українців і в слушний час вирішувати долю українського народу.

Ці думки лягли в основу міркувань найширших кругів патріотичного українського громадянства, а головню молоді, що її окупант позбавив був всякого військового вишколу.

В час окупації українських земель німцями, могло це статися лише двома шляхами: творенням підпільних військових формацій або творенням військових формацій при німецькому війську. Перша можливість була здійснена зорганізуванням Української Повстанської Армії; створення українських частин при німецькому війську, з огляду на негативне становище німців, було відтягнуто аж до 1943 року. Щойно поразка німців під Сталінградом і відворот на цілому східньому та інших фронтах, зробила їх більш доступними, щодо створення окремої української частини.

І вже в місяцях березень і квітень 1943 року голова Українського Центрального Комітету проф. В. Кубійович перевів підготовчі розмови з німецькими компетентними чинниками в справі створення окремої української військової частини і, 28 квітня 1943 р. було проголошено створення Стрілецької Дивізії "Галичина". Українцям було запевнено, що Дивізія буде вжита лише на східньому фронті, та з часом старшинський корпус перейде в українські руки і запевнено релігійну опіку вояцтва українськими священиками. Інші домагання, як відзнаки тризуба, української мови в командуванні, українського командира дивізії,

підкорення дивізії німецькому вермахтові та інші подібні домагання, були німецькою стороною відкинені. Погодилася вона лише на створення Військової Управи /УВ/ з осідком у Львові, щоб тримати постійний зв'язок поміж Дивізією і українським громадянством. Уряди Уповноважених УВ, що були потворені по повітах, мали обов'язок проводити роз'яснювальну роботу за вступ до Дивізії та опікуватися родинами вояків 1 УД.

Дня 17 липня 1943 р. відійшли зі Львова вже перші транспорти української молоді на вишкіл. Кадри Дивізії wraz зі штабом стояли у вишкільному таборі в Гайделягер коло Дембіци. Тут теж відбувся поділ рекрутів по родах зброї і їх висилка на вишкіл. Вишколи рекрутів проходили головню в таких таборах: піхотинський — Найделягер, Ольденбург, артилерійський — Бенесов, піонірський — Градіско, зв'язку — Метз, адміністративно-господарський — Дахав, протилетунської оборони — Мюнхен, протипанцерної оборони — Гільверсум, піхотних гармат — Бреслав-Ліса. По закінченні рекрутського вишколу відсилено здібніших кандидатів на підстаршинський вишкіл, який відбувався в славних своєю строгістю і високим рівнем підстаршинських школах Лявенбург і Радольфзел.

В січні 1944 р. штаб Дивізії і кадри переїхали до вишкільного табору в Нойгаммер, де почалося остаточне оформлення Дивізії.

Склад Дивізії:

- Три піхотні полки, чч. 29,30,31.,
- 1 полк артилерії, ч. 14.,
- 1 дивізіон зв'язку,
- 1 самостійний курінь піонірів,
- 1 дивізіон протитанкової оборони,
- 1 курінь фюзилерів,
- 2 технічні сотні,
- 2 санітарні сотні,
- 1 господарська сотня,
- 1 музична чота,
- 1 штабна сотня Дивізії,
- 1 кінний швадрон,
- Курінь постачання,
- Ветеринарна сотня,
- Відділ польової жандармерії,
- Запасний курінь,
- Запасний вишкільний полк.

Дивізія була зформована за зразком німецьких запряжних піхотних частин з тим, що деякі її частини, як зенітна артилерія, протитанкова артилерія, технічні і санітарні сотні, як теж штаби, від куріня почавши, були змоторизовані.

Стан Дивізії разом з запасним полком перед відходом під Броди становив 18,000 вояків.

З кінцем червня 1944 р., після переведення полкових вправ, Дивізія була вислана під Броди. Спершу в другій лінії при розбудові становищ т.зв. "лінії Зігфріда", вона була скоро введена в бойову дію і в наслідок прориву большевиків і заламання німецької оборони, стала оточена большевиками разом із XIII

армійським корпусом, якого складовою частиною вона була.

З 21 на 22 липня 1944 р., почався прорив Дивізії з кїтла. І закінчився в перших днях серпня. З оточення вийшло біля 2,500 вояків, полягло на полі бою біля 4,000, частина вояків перейшла до УПА, решта осталась раненими на побойовищі та врешті попала в большевицький полон.

Ті що прорвались з оточення, зібрались на Карпатській Україні в околиці м. Середнього і після короткої передишки були вислані до вишкільного табору Нойгамер, де зараз же приступлено до формування нової дивізії. У вересні 1944 р. вже був зформований посилений курінь і під командою пплк. Вільднера був висланий на Словаччину в околицю Банської Бистриці на поборювання комуністичної партизанки. Цей курінь, визначився великою бойовістю і спричинився до здобуття Банської Бистриці. Під кінець жовтня і в початках листопада ціла Дивізія була переведена на Словаччину, а штаб Дивізії осів в м. Жиліні. В часі побуту на Словаччині Дивізія поповнилася і пройшла бойовий вишкіл. В першій половині січня 1945 р. Дивізія вирушила маршем через Словаччину, Австрію до Північної Югославії, де доручено їй охороняти терен від червоних партизан Тіта. 17 березня 1945 р. ген. П. Шандрук очолив, як президент, Український Національний Комітет ставши рівночасно Командуючим Дивізії, яку в той час було перейменовано на 1.Українську Дивізію Української Національної Армії та введено українські відзнаки — тризуб і видано Деклярацію Українського Національного Комітету, того ж самого дня. Після того, в прикінці березня Дивізія була перекинена на фронт під м. Грац біля містечка Фельдбах. Там вона стояла в оборонних боях аж до капітуляції.

З моментом капітуляції Дивізія приспішеним маршем відступила на захід, щоб піддатися західнім альянтам.

Головні сили Дивізії біля 12,000 вояків перейшла в околиці м. Шпіталь в англійський полон. Решта, біля 1,200 вояків перейшла в американський полон. Зі Шпітталю перевезено Українських вояків до табору полонених в Беллярії, а згодом до Ріміні / Італія/, де й перебували до кінця 1947 р., опісля перевезено до Англії. Вояки Дивізії, що попали в американський полон були перевезені до табору полонених Ауербаху, а згодом до Регенсбургу і Дармштадту.

В роках 1945 -46 колишнім воякам 1 УД-УНА загрожувала видача большевикам. Тільки мужня постава тисячів українського вояцтва в Ріміні, що не зважаючи на відділення від старшин не піддалися ані улесливим словам, ані погрози большевицьких репатрійських комісій, як теж і постава колишніх вояків 1 УД-УНА в американському полоні в Ауербах, причинилися у великій мірі до того, що українського вояцтва большевиком не видано.

Звільнення українських вояків з полону, яких перевезено було з Італії до Англії наступило в 1948 р., а з американського полону в 1947 р.

Пролунали останні постріли стрілецтва української дивізії під Гляйхенбергом і Грацом давно – вже 20 років тому, але пережиті враження з останніх днів війни збереглися у мені виразно, неначе картини сьогоднішнього дня. Я стояв у підніжжю Альп, недалеко Грацу, коли фронтові частини нашої молодшої української армії одержали приказ відступати.

Це був найтяжчий відступ в історії нашого стрілецтва останньої війни, бо його напрямок провадив у невідоме. Коли відступається перед ворогом з метою реорганізації бойової одиниці чи на догідніші становища, тоді, стрілецтво знає, що завтра буде новий бій..., що завтра можна буде відбити втрачений терен і здобути новий..., а далше терени нашої безкрайної Батьківщини. Тоді віра у завітну перемогу просвічує вояцтву шлях боротьби, а надія на досягнення наміченої мети в кривавому змагу закликає до героїства та жертви крові...

В ці дні, про які згадую, у дні, які вели нас у безпросвітну майбутність не могли бути сповнені вірою, бо війна, яка давала нам стільки надій, була вже формально закінченою. Не було у нас радості, але й не було тривоги. Частини 1.УД УНА відступали спокійно, у повній бойовій готовості, неначе йшли на нові становища. І справді, фронтowa боротьба для нас тоді була закінченою, але ми відступали на нові становища боротьби, на нову бойову лінію, в якій пална зброя не має примінення. Важко було нам з нею розставатись і з жалем ми гляділи в останнє на неї, коли були примушені її передати тим, в полон яких, ми добровільно йшли. Але й тоді, у глибині стрілецької душі, у душі кожного вояка було переконання, що прийде знову час, коли наші руки будуть стискати приклади крісів та притискати до своїх рамен скоростріли, бо хоча віра в успіхи нашої боротьби в останній світовій війні розвіялась з її закінченням, ніщо не захитало у нас віри в призначення України – Бути вільною.

Знаємо ми, щоб Україні вільною бути, треба, щоб пожаращами нової війни запалився знову світ і що треба бути нам, колишнім воякам, ще раз пройти бої, а цим разом бої переможні.

Віра в призначення України, що його пророкував Т.Г. Шевченко і І. Франко, вказала нам на нові форми боротьби, коли із наших рук випала огнепальна зброя. Новою зброєю для нас стало слово, слово правди про Україну та її бажання бути вільною. І не дивлячись, що ми далеко від нашої Батьківщини і, здавалось, далеко від ворога, то на ділі є інакше. На ділі, ворог веде проти нас боротьбу у всьому вільному світі, всюди там, де тільки живе українська людина. Перебуваючи в обсязі його наступу на нас, він має і мусить мати гідну відсіч з нашої сторони і відчувати, що ми, як колись у відкритій з ним боротьбі, не лише боронимось, але й наступаємо на кожную його позицію.

Бо перемога буде за тим, хто незламно і вперто наступає. Це мусимо знати ми, колишні українські вояки.

Проте, дивне диво запри́мчується сьогодні по відношенні до колишніх вояків, диво, зовсім нечуване в історії українського вояцтва. Запри́мчується сьогодні, що велика кількість колишніх вояків залишає свої стійки та демобілізується до пасивного життя у нашому національному розумінні, десяткуючи лави нової форми нашого фронту, послаблюючи нашу офензивну силу, облегшуючи цим самим становище для ворога. Такого не можна було запри́мити 20 років тому, коли ще ми носили стрілецький однострій, коли ми стояли в безпосередній боротьбі з ворогом, навіть в обличчі смерті. І коли ми могли мужньо встоятись тоді, то чому не можемо сьогодні, коли не існує небезпека втрати життя, а боротьба з ворогом є в повному розгарі.

Не дивлячись на це, що сьогодні у нас не військова форма, але у нас незмінно вояцькі серця і вояцька душа та незмінні завдання боротися до переможного кінця всякого рода зброєю і вогнепальною і другою, яка не фізично але морально вбиває ворога. При цьому треба мати на увазі, що чим більше ми досягнемо в боротьбі на теперішньому політичному відтинку нашої боротьби, тим менше треба буде крові і жертв віддати в останньому і вирішальному бою за Українську Самостійну Соборну Державу. Тому не відходу бувшого стрілецтва з організованих лав треба сьогодні, а поповнення і скріплення їх в с і м и, які носили військовий уніформи й були готові вже раз зложити своє життя на вівтарі Батьківщині.

Зріст наших рядів в ОБВУ приведе до збільшення нашої офензивної сили і нашої боевої спроможности, а в кінці до готовости боевої та позитивно позначиться на успіхах нашої боротьби з ворогом на чужині.

Це важне особливо сьогодні, коли ворог приготовляється до відзначення 46-ліття постанови його тиранії, яка впродовж усіх тих років нищила Україну.

Для Українського народу, цих 46 літ – це безпереривна боротьба за волю і проти гніту ворога – Москви.

У відповідь Москві на його відзначення, колишнє українське вояцтво відзначаючи 20-ліття постанови 1.УД УНА мусить дати відчути, що стан перебування ворога в Краю є тимчасовий. Він мусить відчути в цей час на нашому відтинку боротьби особливий наш натиск і силу. Він мусить довідатись, що кожний колишній український вояк є активним борцем України повсякденно, подібно, як це в минулому виявили наші попередники.

Найкращим виявом зрозуміння призначення України зі сторони колишніх вояків буде в першу чергу факт, коли ОБВУ буде поповнене всіми, які носили військові однострої і коли з паперових членів вояцької організації ми станемо активними здійснювачами її програми.

Ми є свідками великих політичних змін, які неодмінно ведуть до збройного зіткнення двох світів — вільного і тиранії. До цього зіткнення ми мусимо бути приготованими. Мусимо зустрічати нову війну об'єднані і добре зорганізовані, а передусім мати непохитну віру в призначення України і волю та бажання боротися за волю і славу нашого народу.

РОСЛАВ.

В 20-ту РІЧНИЦЮ ПОСТАННЯ 1.УД УНА СПОМ'ЯНИМО, ДРУЗІВ, ПОЛЯГЛИХ ВОЯКІВ ПЕРШОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ДИВІЗІЇ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ АРМІЇ, ЩО ЗАГИНУЛИ В БОЯХ ЗА КРАЩУ ДОЛЮ БАТЬКІВЩИНИ, ЗА ВОЛЮ І ПРАВА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ!

ВОНИ ПОЛЯГЛИ НА ПОЛІ СЛАВИ!

СПОМ'ЯНИМО НАШИХ ОТЦІВ — КАПЕЛЯНІВ, СПОМ'ЯНИМО УСІХ СТАРШИН, ПІДСТАРШИН, СТІЛЬЦІВ, НАГАДАЙМО МЕДСЕСТЕР І КНЯКІВ. НЕ ЗАБУДЬМО ФЮЗІЛЬЄРІВ, АРТИЛЕРІСТІВ, ПІХОТИНЦІВ, ПІОНІРІВ, САНІТАРІВ, ПОСТАЧАЛЬНИКІВ, ЗВІТОДАВЦІВ, ЗВ'ЯЗИСТІВ, ПАНЦЕРНИХ ЛОВЦІВ, ГРЕНАДИРІВ І КАВЕЛЕРІСТІВ. НЕ ЗНАЄМО ІМЕН УСІХ, АЛЕ Й БЕЗІМЕННИМИ ВШАНУЙМО ЇМ ПАМ'ЯТЬ!

НЕХАЙ НАЗАВЖДИ СЛАВИТЬСЯ В НАРОДІ ПАМ'ЯТЬ НАЙКРАЩИХ СИНІВ БАТЬКІВЩИНИ, ПОСИВІЛИХ ДІДІВ І БАТЬКІВ ТА СІМНАДЦЯТИРІЧНИХ СИНІВ І ВНУКІВ — БЕЗСТРАШНИХ БОРЦІВ, ЩО НЕ ШКОДУВАЛИ ЖИТТЯ, ВІДДАЛИ ЙОГО У ВПЕРТІЙ БОРОТБІ З НАЙЛЮТІШИМ ВОРОГОМ УКРАЇНИ — МОСКВОЮ ПІД БРОДАМИ!

В урочистих актах законодавчих, у війні за волю і в повстаннях виявив наш народ свою непохитну волю — жити незалежним, державним життям.

Симон Петлюра.

" У кожній жертві є радість — радість сувора, але дійсна. Задоволення сповненого обов'язку є радість виявленої і здійсненої любові. Є це нагорода, яку Бог визначив за ціну довшеного зусилля".

Равль Плю.